

AHOL KÉTSZER KEL FEL A NAP

Torockói beszélgetés Klotz Miklóssal

Az Erdélyi Magyar Televízió munkatársai 2015 novemberében fedezték fel és keresték meg Klotz Miklósnak az akkor már jó öt éve működő galériáját Torockón, s az *Erdélyi történetek* című sorozatukban filmet készítettek a fotográfussal. A műsor szerkesztője, Kurta Kinga riporterként is közreműködve kérdezte.

Torockót ébresztő őszi napfény

– Torockó szívében van egy kis hely, ahol varázslatos dolgok történnek. Életre kelnek a tárgyak és megelevenednek a fényképek. E csodák a Morzsák Galériában születnek, amelyet Klotz Miklós álmodott meg. Néhány évvel ezelőtt a budapesti fotóművész vásárolt egy házat Torockón, és hogy mi csábította az elismert, sikeres művészt az erdélyi környezetbe, ezt szeretnénk most kideríteni.

– Torockó azért ilyen kitüntetett hely az életemben, mert az utazásaim, fotózásaim során Torockó volt az a hely, ami úgy rabul ejtett, hogy azt éreztem: én itt hosszabb időt szeretnék eltölteni. Úgy gondoltam hát, hogy veszek itt egy kis házat és telket. Szerencsém volt, mert adódott egy rossz állapotú ház, amelyet így elérhető áron megkaptam. Nagyon sok munkával sikerült eljutnom oda, hogy most már valóban kellemes otthon és a faluhoz is méltó ház lett.

– Vannak-e neked erdélyi gyökereid?

– Csupán csak az a vonzalom, amelyet gyerekkorom óta érzek, rokoni szálak nem fűznek ide. A nyolcvanas évek közepén jártam először Erdélyben, akkor inkább csak túrázgatni, és tudjuk, ahol jól érzi magát az ember, ott emberi kapcsolatok is születnek, tehát az én gyökereim az itt kötött barátságokon alapulnak.

– Klotz Miklós egészen korán, már gyerekkorában kezdett ismerkedni a fényképezéssel és nevét mára Budapesten és külföldön is sokan ismerik. Legfőképpen az ember érdeklődik, de elmondása szerint olyan pillanatokat is megörökít, amelyek a kihalófélben levő mesterségek szépségét ragadják meg.

– A fényképezőgéppel azokat a témákat keresem, amelyekben jól érzem magam. Bár jól érzem magam a természetben is, de fotózásakor sokkal inkább az emberek érdekelnék. Szeretek velük kommunikálni, az én portréfotózásaim elsősorban arról szólnak, hogy hosszú időt töltök el a modellemmel. Megesik, hogy valaki nagyon izgalmas számomra, de aztán kiderülhet a beszélgetés során, hogy nem fogom tudni megmutatni azt a fotót, amiért érdemes lenne őt megörökítenem. Mert csupán egy fotót elkészíteni valakiről, annak nem látom értelmét. A fotós munka során aztán meg kell különböztetnem – lévén, hogy ebből élek – a megbízásokat és azokat, amelyekkel én töltődöm. Persze a megbízásokat is szívesen csinálom, mert szeretem a kihívásokat. Tehát minél nagyobb, minél nehezebb megbízást kapok, az nekem annál jobb. Ha pedig éppen egy könyvre készülhetek, vagy, mondjuk, kiállításra, az számomra már hab a tortán.

– Ha mi itt azt halljuk, hogy Budapest, azt egy kicsit a modern dolgokkal asszociáljuk: nagyváros, ott nyüzsgés, pezsgés van. És akkor az elismert fotós, aki ott tevékenykedik, lejön Torockóra, ami egészen másról szól. Lehet, hogy itt fontosak még a hagyományok, megpróbálunk olyan kis értékeket bemutatni, amelyek a helybeliekről szólnak. Hogyan fér meg a modern és a hagyományos egymás mellett, hogyan kellene ezt a kettőt összefüggésbe helyezni?

– Számomra nagyon könnyen megfér, mert mindkettőre szükségem van. A nagyvárosnak megvannak az előnyei, és megvannak a hátrányai, úgyszintén a vidéknek, a falunak... Nem tudjuk elkerülni a hátrányokat, de én igyekszem az előnyökre koncentrálni. Tehát, mondjuk, Budapestből annyit kérek, amennyire feltétlenül szükségem van. Nem Budapesten lakom, csak a munkám és bizonyos időtöltések kötnek oda. Budapesttől negyven kilométerre lakom, Pázmádon, egy szintén nyugodt faluban a Velencei-tó közelében, mert hozzám lelkileg közelebb áll a nyugalom. De szükségem van a nagyvárosra is. Tizenhárom évig éltem is a nagyvárosban, ám kiderült, hogy az nem az én világom.

– Maradjunk még picit Torockónál! Üldögélünk ebben a csodálatos kertben, és ha körülnézünk, a táj sok mindenről árulkodik. Mennyire fontos a helyszín, amikor elkészül egy fotográfia, mi az, ami inspirál téged, függetlenül attól, hogy éppen Erdélyben vagy Budapesten tevékenykedsz?

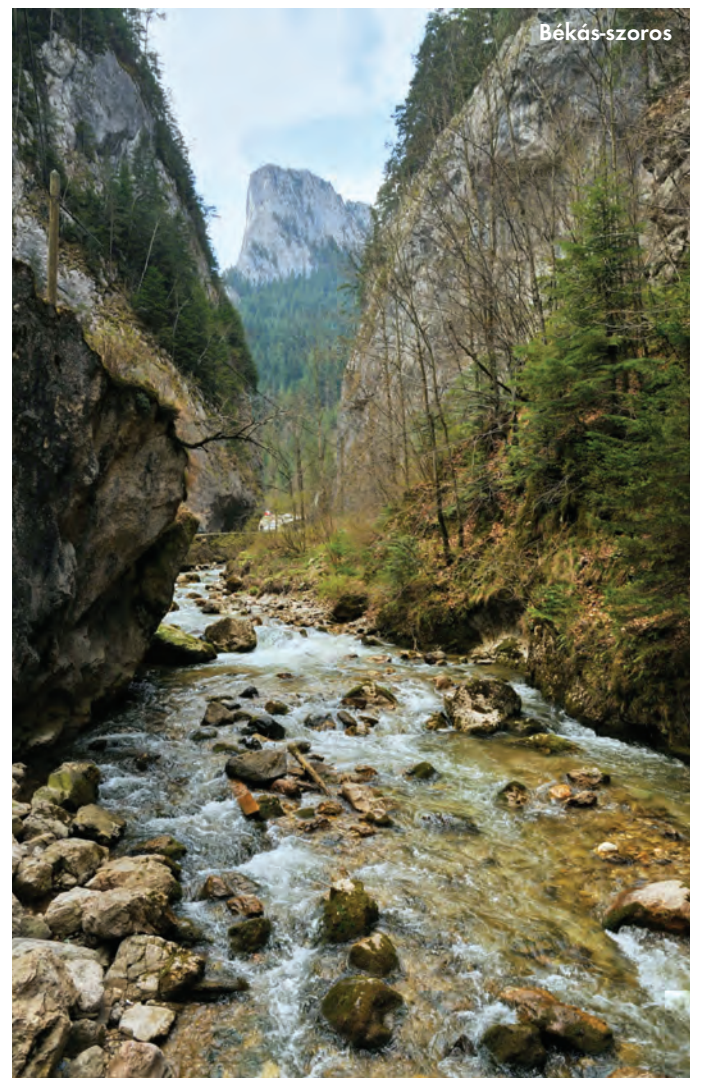
A Morzsák Galéria Torockón

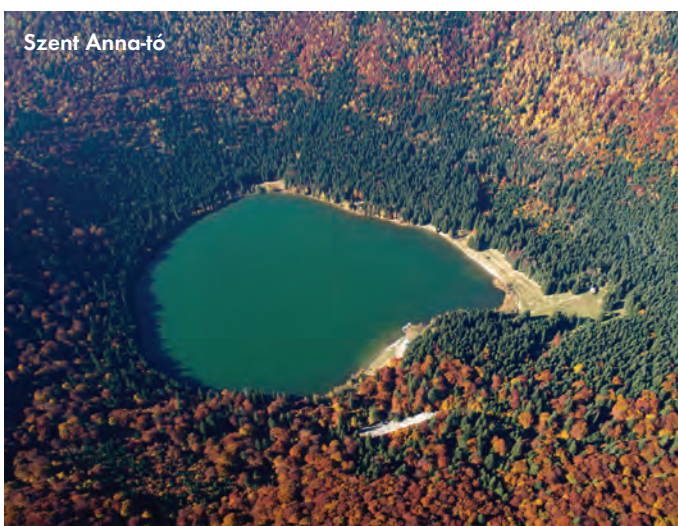
Őszi pompájában a csiki erdő

Madéfalva

Békás-szoros

Szent Anna-tó

Torockó

Torockói út

Gyimes

Székelykő

Torockószentgyörgyi vár

Torockói romok

Csíki-havasok

– Fontos a helyszín, a helyszínen lévő dolgok inspirálnak, annak a szépségei ragadnak meg. Torockó kivételesen szép falu, csodálatos adottságokkal, ez nyilván a legtöbb ember megragadja, ehhez nem kell fotózni, ám egy fotósemer számára igazi paradicsom. A legjobb képeim itt a pásztorokról készültek, valóban nagyon fontos volt, hogy milyen környezetbe, milyen miliőbe helyeztem el őket, illetve helyezték el magukat, én pedig rögzítettem ezt a látványt. Később ez már kezdett tudatossá válni, és bármerre utaztam a világban, hasonló képek születtek. És nem feltétlenül kellett keresnem, hanem ezekbe szinte belebotlottam.

– Amennyiben nem fényképszettel foglalkozol, és nem kerülsz korán kapcsolatba Erdéllyel, akkor vajon megtörténhetett volna, hogy itt is kialakítod az életedet, vagy kevés esélye lett volna annak, hogy a budapesti fickó Erdélyben is letelepedjen?

– Mi lett volna, ha? Ezt így nem tudom. De egyáltalán nem tudom elképzelni, hogy az életemben nincs jelen a fotózás, hiszen majd minden dolgom eköré épült. Még akkor is, ha nem feltétlenül direkt módon. Mindez az emberi kapcsolatokra is igaz... Nem akarom azt mondani, hogy az életem a fotózás, talán ez túlzásnak tűnne, de enélkül minden elképzelhetetlen.

– Tehát Torockón létrejött a Morzsák Galéria, Klotz Miklós otthonosan érzi magát a nagyváros zajától visszavonulva is. Életerének egyik fontos része az a kis galéria, amely sok kincset rejt az odalátogatók számára. Egyéni alkotások, festmények, kerámiák, fotográfiák, egyedi kézműves ajándéktárgyak, mindez egy parányi szobában kiállítva.

– A Morzsák Galéria ötletét az adta, hogy kézenfekvő volt: legyen Torockón egy galériám. Budapesten a Miró Fotógaléria, amely '96-ban nyílt, még most is üzemel, csak már tartalékon, hiszen egyre több időt töltöttünk Torockón. A ház felújítása során pedig kisebb üzleti vállalkozáson is el kellett gondolkodnom az érzelmi kötődések mellett. És most már a helybeliek is azt mondják, hogy gyöngyszem ez a galéria itt, Torockón.

– Ennek a kis háznak története is van.

Gyilkos-tó

Számos funkciója mellett, valóban kicsi: Morzsák Galéria, ahogyan a neve is tükrözi. Mit lehet tudni erről?

– Azért is tetszett meg, mert kicsi: ugyanolyan, mint a torockói házak, csak miniben. Feleakkora, mint egy itteni rendes ház, annak idején a tulajdonos kocsmának építette. Hosszú ideig így működött, azután élelmiszerbolt lett, volt zöldségesüzlet, és ruhaneműt is árusítottak benne. Amikor én kiszemeltem magamnak, akkor éppen építőanyag-kereskedésként üzemelt. Szerencsémre az építőanyag-kereskedés bezárt, így bérelhettem ezt a helyet, és közben kitaláltam az arculatát. A galéria jellegét az adja, hogy a fotóimból, a kiadványaimból és a barátaim festményeiből láthatunk elég sokat a falakon.

– A látogató megtalálja itt a számára érdekes és értékes darabokat. Legyen az ajándéktárgy, különleges helyi csokoládé vagy éppen egy fotó, amely Torockó csodálatos vidékét örökíti meg.

– A legjobb visszajelzés, hogy vannak olyanok, akik Torockóra évről évre eljönnek, és nem

hagynák ki, hogy hozzánk bejöjjenek. És már jó ismerősként, többen pedig már barátként jönnek. Én feladatomnak tekintem azt, hogy a fotóimon keresztül népszerűsítsem Torockót, Erdély gyönyörű vidékeit, valamint azokat a hagyományokat, amelyek még elevenek itt, s ezeket dokumentáljam. Sokáig dolgoztam például azon, hogy egy nagyon szép album segítségével bemutassam a torockói népviseletet.

– És közben életre szóló barátságok szövődnek.

– Ehhez nem is kellett az a tizenöt év, amióta jómagam először jártam itt, vagy amióta aztán a családommal együtt jöttünk. Már a legelején nagyon jó kapcsolatba kerültünk a helybeliek többségével. Megindító volt számomra, amikor a házat még csak béreltem, és jöttem, hogy a vételéről tárgyaljak, a szomszédom messziről meglátott és azt kiabálta: „Na, Miklós, hazajöttél?” Nem sok időnek kellett elteltelnie ahhoz, hogy úgy érezzem: hazajövünk ide! ♦

(Az Erdélyi történetek tévésorozat filmje alapján összeállította: Sággy Ildikó)